

Uchwała Nr XXIX/155/09
Rady Gminy Komańcza
z dnia 26 marca 2009 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Komańcza na lata 2009 – 2020

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.
o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 z późn. zm.).

Rada Gminy Komańcza uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdzić Plan Odnowy Miejscowości Komańcza na lata 2009 - 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Komańcza.

§ 3

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Komańcza
Witold Jawor

SOŁECTWO KOMAŃCZA
38-543 Komańcza
woj. podkarpackie

Uchwała Nr 1/2009
zebrania wiejskiego Sołectwa Komańcza

z dnia 25 marca 2009 r.

**w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Komańcza
na lata 2009 – 2020.**

Na podstawie § 9 ust 1 punkt 3 Statutu Sołectwa Komańcza, zebranie sołectwa uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjąć Plan Odnowy Miejscowości Komańcza na lata 2009 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

.....
(Protokolant)

SOŁTYS
Sołectwa Komańcza

Włodzimierz Kopylec

.....
(Sołtys Sołectwa Komańcza)

**Załącznik do uchwały Nr 1
zebrania wiejskiego Sołectwa Komańcza
z dnia 25 marca 2009 roku.**

*Załącznik nr. 1 do Uchwały Nr XXIX/155/09
Rady Gminy Komańcza
z dnia 26 marca 2009r.*

**PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI KOMAŃCZA
NA LATA 2009 – 2020**

SPIS TREŚCI

- 1. Charakterystyka miejscowości.**
- 2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.**
- 3. Ocena mocnych i słabych stron.**
- 4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną na lata 2009 – 2020.**

1. Charakterystyka Komańczy:

1.1 Historia

Komańcza to miejscowość położona w południowej części województwa podkarpackiego, na pograniczu Bieszczadów i Beskidu Niskiego. Zlokalizowana w dolinach dwu rzek – Osławicy i Barbarki.

Historia Komańczy sięga XVI wieku, kiedy to w 1512 roku na mocy przywileju lokacyjnego, wydanego przez starostę sanockiego Mikołaja Kamienieckiego, wieś pierwotnie zwaną Kamienną, założył Iwanko ze Szczawnego. Od 1523 roku w źródłach pisanych figurowała już nazwa Komańcza, przyjęta od Kumanieckiego Potoku przepływającego przez miejscowość.

Do ważniejszych momentów historycznych Komańczy zaliczyć należy wiek XVIII – okres, w którym Komańczę władali Kumanieccy herbu Leliwa. W tym czasie wzniesli oni drewniano-kamienny dwór z wysokim czterospadowym dachem. Dwór uległ zniszczeniu w wyniku pożaru po 1945 roku.

Kolejnym istotnym momentem w życiu miejscowości był fakt oddania do użytku linii kolejowej łączącej Przemyśl z Budapesztem. Odbyło się to w roku 1872. Linia biegła przez Komańczę i Przełęcz Łupkowską, co wpłynęło na ożywienie gospodarcze wsi.

W początkach XX wieku, podobnie zresztą jak i wcześniej, ludność trudniła się pracą w lesie, hodowlą bydła, rolnictwem, chałupnictwem i drobnym handlem. Część ludności znajdowała zatrudnienie w okolicznych tartakach, a także przy wydobywaniu ropy naftowej, którą pozyskiwano, aczkolwiek krótko, w kopalni należącej do Przedsiębiorstwa Wiertniczego i Górniczego. Znaczna część ludności wyjeżdżała do pracy sezonowej na Węgry, skąd przywożono m.in. bydło i zboże.

Czas I wojny światowej to okres krwawy w historii miejscowości. Znakiem tamtych czasów jest cmentarz żołnierski z 1915 roku, znajdujący się naprzeciw stacji PKP.

W 1921 roku wieś liczyła 143 domy i 892 mieszkańców (728 wyznania greckokatolickiego, 90 rzymskokatolickiego i 74 mojżeszowego). We wsi w osobnej „dzielnicy” mieszkali również Cyganie, zajmujący się głównie kowalstwem, muzykowaniem i wróżbiarstwem.

W połowie lat 20-tych Komańcza zaczęła zyskiwać rozgłos jako miejscowość atrakcyjna turystycznie. W części północnej, nazwanej Komańcza-Letnisko, oprócz klasztoru ss. Nazaretanek wybudowano parę prywatnych willi, ośrodków i pensjonatów np. dla pracowników lwowskiej PKP i zrzeszenia studentów. Wśród znanych osobistości wypoczywał tu m.in. prof. Kazimierz Bartel – trzykrotny premier RP w latach 1926-1930. Do rozwoju Komańczy przyczyniło się odkrycie źródeł wód mineralnych, łatwy dojazd koleją, a także prowadzona przez właścicieli majątku –

Potockich umiejętna promocja wsi. Niestety większość drewnianych domów i pensjonatów spaliła się nocą z 23 na 24 III 1946 roku podczas walki garnizonu WP z siłami UPA. Do dziś pozostały jedynie dwa budynki – klasztor i schronisko Podkowiata.

Okres powojenny to okres trudny w historii Komańczy. W ramach repatriacji część ludności wyjechała do ZSRR, a w wyniku akcji „Wisła” większość rodzin łemkowskich została wysiedlona na tzw. Ziemię Odzyskane. Po 1956 roku część wysiedlonych mieszkańców wróciła, dzięki czemu w Komańczy mieszka obecnie jeszcze wielu łemków.

Do ważnych momentów w historii miejscowości zaliczyć należy okres od 29 X 1955 roku do 26 X 1956 roku, kiedy to w klasztorze ss. Nazaretanek przebywał internowany kardynał Stefan Wyszyński.

Okresem, który miał wyeksponować Komańczę na jedno z czołowych miejsc wśród polskich miejscowości turystycznych miały być lata 70-te. W planach była budowa hotelu, amfiteatru, kąpieliska, sanatorium i pijalni wód. Jediną pozostałością po tamtych planach jest zbudowane przez Almatur schronisko przy drodze do Prełuk.

Obecnie Komańcza jest miejscowością o statusie gminy, trzecią co do wielkości powierzchni w Polsce. Zamieszkuje ją 921 mieszkańców. W 1974 roku Komańcza uzyskała status uzdrowiska, ze względu na leczniczy mikroklimat górski i źródła wód mineralnych.

Na terenie wsi podobnie jak w całej gminie, która jest gminą ekologiczną, funkcjonuje system segregacji odpadów (13 gniazd). Miejscowość jest skanalizowana i posiada wybudowaną w 2002 roku oczyszczalnię ścieków.

Komańcza ze względu na walory przyrodniczo-krajoznawcze jest chętnie odwiedzana przez turystów. Jej położenie w pobliżu wyższych partii Bieszczadów (do Cisnej 30 km) oraz przy granicy ze Słowacją (do przejścia w Radoszycach ok. 7 km) czyni ją dobrą bazą wypadową, w której oprócz spokoju i piękna przyrody można spotkać gościnnych ludzi i zasmakować choć trochę łemkowskiej kultury. Poza tym Komańcza jest częścią najdłuższego czerwonego szlaku bieszczadzkiego, który przez Duszatyn i Chryszczatą prowadzi do Cisnej. Szlakiem tym turyści mogą dotrzeć do chętnie odwiedzanego rezerwatu „Zwiezło” z Jeziorkami Duszatyńskimi. Przy okazji szlaków turystycznych należy wspomnieć o wyznaczonej w Komańczy ścieżce przyrodniczo-historycznej długości ok. 7 km., którą poprowadzono w ten sposób, by pokazać wszystkie walory przyrodnicze, architektoniczne i inne warte zobaczenia miejsca.

Do obiektów, które w Komańczy należy odwiedzić zaliczyć trzeba niewątpliwie pięknie położony klasztor ss. Nazaretanek z izbą pamięci ks. kard. Stefana Wyszyńskiego. Miejsce to w ostatnich latach urosło do rangi miejsca pielgrzymkowego.

Innym wartym zobaczenia obiektem jest cerkiew greckokatolicka p.w. Opieki Matki Bożej. W dzień świąteczny można tu uczestniczyć w uroczystej liturgii obrządku bizantyjskiego.

Do niedawna najcenniejszym zabytkiem Komańczy była drewniana cerkiew greckokatolicka z 1802 roku, od 1963 roku prawosławna. Cerkiew spłonęła 13 IX 2006 roku. Była jednym z trzech egzemplarzy tzw. wschodniołemkowskiego typu budownictwa cerkiewnego. Z pożaru ocalała dzwonnica i dwa drewniane krzyże. W obecnej chwili trwa odbudowa cerkwi w jej pierwotnym wyglądzie.

Komańcza posiada też niewielki drewniany kościółek p.w. św. Józefa, w którym warto wspomnieć, gościł kiedyś wędrując po Beskidzie i Bieszczadach ksiądz Karol Wojtyła.

W okresie zimowym Komańcza dysponuje wyciągiem narciarskim długości 420 m.

Miejsca noclegowe znaleźć można w: klasztorze, schronisku Podkowiata, schronisku przy drodze do Prełuk, w okresie wakacyjnym w urządzonym w szkole schronisku należącym do sieci Szkolnych Schronisk Młodzieżowych, w domkach przy CPN-ie, w kwaterach prywatnych i na dwóch polach namiotowych.

1.2 Planowane kierunki rozwoju

- A. Dalszy rozwój turystyki
- B. Polepszenie warunków życia mieszkańców

Liczne walory Komańczy i jej okolic w tym: wysoka lesistość, czyste wody i powietrze, piękny krajobraz, bogactwo kultury, historia regionu oraz ciągle jeszcze mało intensywne zagospodarowanie pod kątem infrastruktury turystycznej, a także niski poziom uprzemysłowienia i urbanizacji predysponują miejscowość do rozwoju turystyki. W przyszłości należy w pełni wykorzystać specyfikę walorów i położenia Komańczy.

Należy przedsięwziąć szereg działań zmierzających do tego, aby Komańcza była atrakcyjna turystycznie i wypoczynkowo nie tylko w okresie letnim, ale o każdej porze roku. Cel ten zostanie osiągnięty dzięki rozwinięciu oferty sportów zimowych. Należałoby rozbudować obecny wyciąg narciarski, wyznaczyć więcej tras zjazdowych o różnym stopniu trudności, zbudować tor saneczkowy, a także wytyczyć ścieżki narciarstwa biegowego wokół Komańczy.

Aby w pełni wykorzystać walory, przede wszystkim przyrodnicze, Komańczy i jej okolic, trzeba wytyczyć sieć nowych szlaków i ścieżek spacerowych, które oprowadzą przybyłych do nas wczasowiczów po najciekawszych zakątkach naszej okolicy.

Rozwój turystyki wiąże się również ze zwiększaniem liczby miejsc noclegowych, ale przede wszystkim z rozwojem infrastruktury wypoczynkowej, rekreacyjnej oraz sportowej. Brak np. bezpiecznego kąpieliska latem i odpowiedniego wyciągu narciarskiego zimą – sprawia, iż większość zainteresowanych, jeśli się zatrzymuje w Komańczy, to na pobyt krótkotrwały - 3-4 dni. Turyści mówią, że po 3-ech dniach „zaczynają się u nas nudzić”. Na taki stan rzeczy składa się m.in. zbyt mała ilość atrakcji kulturalno-rozrywkowych czy niewystarczająca liczba wytyczonych, oznakowanych ścieżek i miejsc spacerowych. To z kolei wpływa na fakt, że turyści skracają swój pobyt w Komańczy, wyjeżdżają w inne atrakcyjniejsze miejsca i tam wydają pieniądze, które mogliby wydać u nas.

Planując rozwój naszej miejscowości nie należy jednak zapominać o potrzebach mieszkańców wsi. Zaspokojenie ich potrzeb spowoduje, że będzie im się żyło lepiej.

Aby dorównać wyzwaniom jakie niesie ze sobą współczesny świat i nie poddać się zjawisku marginalizacji terenów wiejskich, konieczne jest zapewnienie, przede wszystkim dzieciom i młodzieży, odpowiednich warunków do tego, by miały wyrównany start. Należy stworzyć im warunki do nauki, rozwoju zainteresowań, osobowości i tożsamości. Aby to osiągnąć koniecznością wydaje się realizacja takich zadań jak dokończenie budowy gimnazjum, tak aby młodzież nie musiała się uczyć w pomieszczeniach zastępczych typu kantorki czy pomieszczenia magazynowe.

Pilną potrzebą jest też utworzenie Gminnego Centrum Kultury. W chwili obecnej gmina nie posiada takiego obiektu. Komańcza natomiast nie ma pomieszczenia, które w pełni odpowiadałoby potrzebom kulturalnym mieszkańców wsi. Funkcję taką pełni Klub Rolnika, który został utworzony jako pomieszczenie zastępcze po spaleniu się Gminnego Domu Ludowego jeszcze w latach 70-tych. Obiekt ten nie jest własnością ani gminy, ani sołectwa. Właścicielem budynku jest Wspólnota Leśna, która wydzierżawia pomieszczenie gminie. Położenie miejscowości Komańcza w centralnej części gminy i podany wyżej argument przemawia na rzecz tego, że lokalizacja Gminnego Centrum Kultury w Komańczy jest rzeczą właściwą i pożądaną.

Biorąc pod uwagę planowane inwestycje, rzeczą najważniejszą jest pozyskanie przez gminę gruntów od właścicieli prywatnych. Na dzień dzisiejszy sytuacja jest bowiem taka, że gminie brakuje w Komańczy terenów inwestycyjnych. Z tego względu rzeczą słuszną i niezbędną jest sporządzenie planu zagospodarowania przestrzennego wsi.

Konkludując, należy powiedzieć, że przyszłość i rozwój Komańczy zależy od inwestycji w sferę turystyki, która jest dodatkowym ale bardzo ważnym źródłem dochodów finansowych mieszkańców wsi, a także od nakładów w sferę kultury, edukacji i sportu, mając na uwadze dobro i wyrównywanie szans naszej młodzieży i dzieci. W przeciwnym razie Komańcza nadal będzie tracić swoją niepowtarzalną szansę na rozwój, a proces peryferyzacji i ubożenia, nie tylko w stosunku do miasta, ale i do innych rejonów turystycznych, będzie się pogłębiał.

3. Inwentaryzacja zasobów.

3.1 Instytucje i organizacje społeczne:

1. Urząd Gminy Komańcza
2. Nadleśnictwo Komańcza
3. Zespół Szkół w Komańczy
4. Gminny Ośrodek Kultury
5. Biblioteka Gminna
6. Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska
7. Rada Sołecka Sołectwa Komańcza
8. Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych Komańczy „WILK”
9. Koło Łowieckie
10. Gminne Koło Pszczelarzy
11. Wspólnota Leśna
12. Parafia rzymsko-katolicka
13. Parafia greko-katolicka
14. Parafia prawosławna

3.2 Gospodarka:

15. Liczba podmiotów gospodarczych -33
16. Baza noclegowa (w tym agroturystyka) – ok. 30 podmiotów
17. Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. Z.o.o.
W Komańczy
18. Tartak - 2

3.3 Infrastruktura komunikacyjna:

19. Droga wojewódzka Zagórz – Komańcza
20. Droga wojewódzka Tylawa – Komańcza – Cisna
21. Droga powiatowa Komańcza - Dołżyca
22. Linia kolejowa Zagórz – Łupków
23. Szlaki PTTK „czerwony” i „zielony”

3.5 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

24. Sieć kanalizacyjna o dł. 15,3 km
25. Oczyszczalnia ścieków
26. System segregacji odpadów
27. Wodociąg Nadleśnictwa Komańcza

3.4 Infrastruktura usługowa i społeczna:

28. Ośrodek Zdrowia – ZOZ
29. Delikatesy „Centrum”
30. Apteka
31. Poczta
32. Remiza OSP
33. „Klub Rolnika”
34. Dworzec PKP
35. Restauracja „Pod kominkiem”
- 36.. Oddział Zakładów Energetycznych
- 37.. Oddział Banku Spółdzielczego w Sanoku
- 38.. Zabytkowa dzwonnica z XIX w. i plac po spalonej cerkwi
39. Cerkiew greko-katolicka
40. Kościół rzymsko-katolicki
41. Klasztor Sióstr Nazaretanek
42. Plac rekreacji i zabaw
43. Punkt GOPR
44. Trzy przystanki PKS

4. Ocena mocnych i słabych stron.

Mocne strony miejscowości	Słabe strony miejscowości
<ol style="list-style-type: none">1) Korzystne położenie geograficzne:<ul style="list-style-type: none">- Bieszczady/Beskid Niski2) Czyste środowisko naturalne<ul style="list-style-type: none">- miejscowość w pełni skanalizowana- wdrożony system segregacji śmieci- miejscowość położona w gminie ekologicznej3) Duże zasoby przyrodnicze, bogata fauna i flora4) siedziba gminy5) Dziedzictwo kulturowe – drewniane zabytki6) Wielokulturowość7) Rozwinięta baza agroturystyczna8) szlaki PTTK (czerwony, zielony)9) Rozwinięta infrastruktura informatyczna<ul style="list-style-type: none">- dostęp do szybkiego Internetu (neostrada)10) Funkcjonowanie organizacji społecznych	<ol style="list-style-type: none">1) Zbyt słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, rekreacyjno-sportowa oraz kulturalna2) Zły stan infrastruktury drogowej3) Brak wodociągu4) Niedostatecznie rozwinięta drobna wytwórczość5) zbyt słaba promocja miejscowości6) Duża odległość do miasta (najbliższe miasto Sanok 40 km.)7) Niskie dochody mieszkańców8) Niewykorzystane zasoby naturalne - ze względu na leczniczy mikroklimat górski i źródła wód mineralnych7) „odpływ” młodych ludzi

5. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną na lata 2009 – 2020.

Lp.	Nazwa Przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt zadania/ przedsięwzięcia
1.	<p>Rozbudowa strefy rekreacji z placem zabaw koło kościoła</p>	<p>Na projekt składa się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa altany i fontanny 2. Budowa nowego placu zabaw dla dzieci 3. Budowa minisłowni 4. Budowa toalety publicznej 5. Wytężenie ścieżek spacerowych, trawników oraz rabat kwiatowych 6. Ogrodzenie terenu 	<p>500 tys. zł</p>
2.	<p>Zakup wyposażenia do GOK w Komańczy służącego organizacji plenerowych imprez.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakup estrady z zadaszaniem 2. Zakup nagłośnienia i oświetlenia estradowego 3. Zakup namiotów, ławek i stołów dla publiczności 	<p>400.000 zł</p>
3.	<p>Zakończenie budowy gimnazjum w Komańczy z jego wielofunkcyjnym zagospodarowaniem (np. biblioteka gminna, ośrodek kultury)</p>	<p>-----</p>	<p>1 800 tys. zł</p>

4.	<p>Utworzenie mini-muzeum lemkowskiego wraz Centrum Informacji Turystycznej</p>	----- 200 tys. zł
5.	<p>Remonty dróg gminnych oraz działania zmierzające do modernizacji drogi powiatowej i dróg wojewódzkich</p>	<p>1. Wykonanie dywaników asfaltowych na drogach gminnych 2. Remont chodników przy drogach wojewódzkich 3. Budowa zatok autobusowych 4. Budowa parkingu obok wjazdu do klasztoru 5. Budowa parkingu koło „starej cerkwi” 6. Remont parkingu obok restauracji 7. rozbudowa lub remont oświetleń ulicznych przy drogach gminnych</p> <p>5 mln. zł</p>
6.	<p>Adaptacja placu za Ośrodkiem Zdrowia (dawny kort tenisowy) na parking</p>	<p>70 tys. zł</p>
7.	<p>Wykonanie nowych szlaków i ścieżek spacerowych oraz tras narciarstwa biegowego wokół Komańczy</p>	<p>1. Wytyczenie i wykonanie szlaków 2. Zakup ratraku śnieżnego</p> <p>150 tys. zł</p>
8.	<p>Zagospodarowanie placu przed Ośrodkiem Zdrowia (budowa skwerku, zatoki autobusowej i modernizacja parkingu)</p>	<p>-----</p> <p>80 tys. zł</p>
9.	<p>Remont remizy OSP</p>	<p>-----</p>

		-----	1 mln. zł
10.	Pozyskanie terenów pod rozbudowę wyciągu narciarskiego, oraz budowę akwenu wodnego, ośrodka sportów zimowych, boiska trawiastego, centrum rekreacyjno – sportowego	Zakup działek od właścicieli prywatnych	1 mln. zł
11.	Zabezpieczenie przeciwpożarowe zabytków drewnianych	-----	150 tys. zł
12.	Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego	-----	500 tys. zł
13.	Zabezpieczenie przeciw powodziowe Komańczy	-----	500 tys. zł
14.	Rozbudowa wyciągu narciarskiego	-----	4 mln. zł
15.	Budowa wodociągu	-----	2 mln zł
16.	Budowa akwenu wodnego za CPN-em lub otwartego basenu kąpielowego	-----	2 mln. zł

17. Renowacja zabytkowych krzyży i kapliczek przydrożnych	-----	50 tyz. zł
--	-------	-------------------

SOLECTWO KOMAŃCZA
38-543 Komańcza
wol. podkarpackie

S O Ł T Y S
Solectwa Komańcza
Włodzimierz Kopylec

Komańcza 25.03.2009 r.

.....
(Podpis i pieczęć Sołtysa Solectwa Komańcza)

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Komańcza
Witold Pawlor